

Küresel ısınma var mı, yok mu?

Bilim insanları 1970'li yılların sonlarında beri insan etkisiyle oluşan küresel ısınma üzerinde tartışıldığı ve ve 1980'li yılların sonlarında beri iklimin korunması için siyasi süreçler başlamasına karşın Hükümetler arası İklim Değişim Paneli (Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC) ancak 2007 yılında yayınladığı 4. raporunda bu gerçeği kabul etmek zorunda kalmıştır. Yıllarca bu gerçeği kabullenmekte direnen bu örgüt artık gerçekleri daha fazla gizleyemez duruma düştü. Bu durumda başlıkta sorduğumuz sorunun kesin yanıtı **evet** dir.

Bu evet ne anlama geliyor? Bu sorunun yanıtını hemen vereyim: **felaket**.

IPCC raporuna göre insan etkisiyle yer küre ortalama ısı sanayi devriminden önceki ısı ortalamasından 0,6 derece daha sıcak. Önlem alınmaması durucumnda her on yılda bir 0,2 derece daha ısınacak. Bu iyimser olan tahmin. Isınmanın çok daha hızlı gelişmesini öngörenlerin sayısı hiç de anımsanacak gibi değil.

Antropojenik (insan etkisiyle oluşun) ısı artışı 2 dereceyi aşması durumunda hem dünya gıda üretimi %70'lere varacak oranda daralabilecek hem de içme suyu rezervleri özellikle Afrika, Asya ve Güney Amerika kıtalarından tükenme noktasına gelecektir. Yüzmilyonlarca insan susuzluk ve açlık yüzünden ölümlerle burun buruna gelecek.

Bu sorun küresel bir sorun. Ancak yukarıda adı geçen kıtalar en büyük risk altında. Isı artışı bunun da üzerine çıkarsa Anadolu'da da tarım yapma olanağı kalmayacak. Bugün soğuk olarak kabul edilen ülkeler (Kanada, Sibiry, İskandinav ülkeleri, orta Avrupa, Kuzey Amerika'nın kuzey bölgeleri) tarımın gerçekleştirilebildiği yegane yerler olacak.

30 yıla yakın bir süredir bilim adamları bu tehlikelere dikkat çektiği halde uluslararası siyaset dünyası 1992 yılında ilk tepkisini gösterdi. New York'ta Birleşmiş Milletler **İklim Değişikliği Çerçeve Anlaşması** (United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC) hazırlandı ve aynı yıl Rio de Janeiro'da yapılan Birleşmiş Milletler Çevre ve Gelişme Konferansı (UNCED)'nda Türkiye dahil 26 ülke tarafından imzalandı. Anlaşma 21 Mart 1994 tarihinde yürürlüğe girdi. Anlaşmanın 2. maddesi amacı şu şekilde açıklamaktadır:

Nihayi hedef, atmosferdeki sera gazları yoğunluğunu insan tarafından yaratılan olumsuzlukların iklim sistemini bozmayacak düzeyde tutulmasını sağlayacak tedbirlerin alınmasıdır. Hedeflenen sera gazları düzeyi ekosistemin doğal yollardan iklim değişimlerine ayak uydurabileceği, gıda maddesi üretimi

tehlikeye sokmayacağı ve ekonomik gelişmenin sürdürülebilirliği riske girmediği bir süre içinde sağlanmalıdır.

Çerçeve Anlaşması gereği ilk toplantı 1995 yılında Birleşmiş Milletler şemsiyesi altında Berlin'de yapılmıştır. Birinci **Taraflar Konferansı** (Conference of the Parties, COP-1) olarak adlandırılan bu toplantı ile tek tek ülkelerin sera gaz artışının azaltılmasında ne yapacakları konusunda tam bir kargaşaya yol açmıştır. Bunun sonucunda 2 yıllık bir gözlem ve değerlendirme süresi uygulanması, bu süre sonunda alınabilecek önlemlerin bir katoğunun hazırlanması kararı alınmıştır.

1996 yılında Cenevre'de yapılan 2. Taraflar Konferansı'na IPCC'nin 1995'te yayınlanmış olan 2. Raporu etkili olmuştur. Bu konferansta her ülkenin kendisinin sera gazlarının azaltılmasında ne yapacağına karar vermesi öngörülmüş, orta vadede bağlayıcı hedeflerin konulması kararlaştırılmış.

Taraflar Konferansı'nın üçüncüsü 1997 yılında Kyoto'da gerçekleştirilmiş ve meşhur Kyoto protokolü ile sonlanmıştır. Kyoto protokolünün ne olduğunu ve neler getirdiğini bir sonraki yazımızda dile getireceğiz.